

Veel gestelde vragen over het lidmaatschap

Vraag 1. Kan iedereen lid worden van de Orde van Vrijmetselaren?

Antwoord:

Het lidmaatschap staat open voor iedere vrije man van goede naam. Dat laatste wil zeggen dat zijn reputatie geen aanleiding zal geven tot discussie. Er is geen enkele beperking op grond van geloof, ras, afkomst, maatschappelijke positie of nationaliteit. Wel dient men de leeftijd van 18 jaar te hebben bereikt.

Vraag 2. Hoe kan men zich als lid aanmelden?

Antwoord:

De meeste kandidaten melden zich aan via een lid van een loge dat hen bekend is. Kent men niemand die lid is, dan kan men zich altijd wenden tot de secretaris van de plaatselijke loge. Voor loge La Compagnie Durable no 16 kan dit via het mailadres secretaris.loge016@vrijmetselarij.nl

Vraag 3. Is het mogelijk deel te nemen aan een proeftijd?

Antwoord:

De vrijmetselarij kent geen proeftijd. Wel bieden veel loges naast voorlichtingsbijeenkomsten serieuze belangstellenden de gelegenheid tot nadere oriëntatie. Dit varieert van koffieochtenden bij een van de leden thuis tot het bijwonen van een bijzondere 'comparitie', een gespreksbijeenkomst met belangstellenden. Bij loge La Compagnie Durable zou dit, na afspraak, kunnen op de koffieochtend (elke dinsdagochtend vanaf 10:00)

Vraag 4. Kan men ook bedanken voor het lidmaatschap?

Antwoord:

Natuurlijk is dat mogelijk, net als bij iedere andere vereniging. Een nieuw lid mag verwachten dat hij zal worden gestimuleerd zich verder geestelijk te ontplooien en dat de loge en haar leden hem daarin zullen bijstaan. Dat geldt ook voor het zich deel gaan voelen van de broederschap binnen de loge. Maar desondanks kan het zo zijn, dat ondanks de zorgvuldigheid van de toelatingsprocedure het lidmaatschap iemand niet datgene brengt wat hij ervan verwachtte. Het ligt dan in de rede, dat men de band met de loge wil verbreken. Voordat een loge zo'n toch voor haar pijnlijk verzoek honoreert, zal er eerst met de betrokkene worden gesproken over de oorzaken die tot dat verzoek hebben geleid. Bij verhuizing vraagt men meestal overschrijving aan naar een loge in de buurt van de nieuwe woonplaats.

Vraag 5. Wat zijn de kosten van een lidmaatschap?

Antwoord:

Die variëren per loge vanaf 300 euro per jaar. Verder zijn er de kosten van de aanschaf van een passend donker kostuum voor de Open Loges. Ook wordt aan het slot van iedere bijeenkomst de leden een bedelnap voorgehouden voor charitatieve doeleinden. Ten slotte wordt ook een bijdrage gevraagd voor het deelnemen aan het broedermaal dat aansluitend op een open loge wordt gehouden en is een per loge wisselend entreegeld verschuldigd.

Vraag 6. Hoe vaak komt de loge bijeen?

Antwoord:

De meeste loges komen één maal per week 's avonds bijeen op een vaste weekdag. Er zijn ook loges die twee of slechts één keer per maand bijeenkomen. Veel loges beschikken, soms samen met andere loges, over een eigen gebouw, andere huren ruimte. Het werkjaar loopt van medio september tot de derde week van juni.

Vraag 7. Is er zoiets als een aanwezigheidsplicht?

Antwoord:

Bij gesprekken met een kandidaat wordt hem duidelijk gemaakt dat de loge na zijn toetreding van hem verwacht dat hij de bijeenkomsten zo veel mogelijk bijwoont en ook anderszins actief is: door het vervullen van functies en het leveren van bijdragen aan de gedachtewisseling. Alleen bij een goede participatie kan de vrijmetselarij hem bieden wat hij daarin wil zoeken. Als daar niet van uitgegaan kan worden is het de vraag of toetreding wel zin heeft.

De participatie is ook voor de loge als zodanig van belang. Slecht bezochte bijeenkomsten zullen het werken (saamhorigheidsgevoel) en de sfeer in de loge ongunstig beïnvloeden. De gemiddelde opkomst in de loges varieert van 50 tot 70%.

Vraag 8. Kan een homoseksuel lid worden van de Orde?

Antwoord:

Homoseksualiteit is vanzelfsprekend geen enkel bezwaar voor het lidmaatschap. De Orde telt dan ook een aantal homoseksuelen onder haar leden. Van ieder lid van de orde wordt verwacht dat hij op een correcte manier omgaat met zijn bijzondere kenmerken, karaktertrekken of geaardheid en deze niet te pas of te onpas voortdurend aan de orde stelt.

Vraag 9. Kan een rooms-katholiek in de orde worden opgenomen?

Antwoord:

Diverse pausen hebben zich in bullen uitgesproken tegen het lidmaatschap van de vrijmetselarij voor gelovigen. Veel katholieken voelen zich echter niet aan die uitspraak gebonden. Hetzelfde geldt voor zaken als euthanasie, het gebruik van voorbehoedsmiddelen, seks tussen ongehuwde en abortus. Veel leden van de Orde zijn van huis uit rooms-katholiek. Anderen zijn dat nog steeds, maar nemen de vrijheid zich niet te conformeren aan bepaalde regels die vanwege de kerk worden gesteld.

Zoals al eerder gezegd kent de vrijmetselarij van haar kant geen beperking van de toelating tot het lidmaatschap op grond van het geloof. Dit geldt ook voor de rooms-katholiek.

Vraag 10. Kan een predikant lid zijn van de Orde?

Antwoord:

De Orde kent van oudsher een relatief groot aantal predikanten onder haar leden, die de vrijmetselarij actief beoefenen. Zij zijn in het algemeen verbonden aan vrijzinnige kerkgenootschappen of behoren tot vrijzinnige stromingen binnen een kerkgenootschap. Een aantal kerkgenootschappen en vergelijkbare organisaties verwerpt de vrijmetselarij voor haar leden: enkele orthodoxprotestantse kerken, Baptisten, Adventisten en Jehovah-getuigen. (Zie ook de vraag over de betekenissen van de bijbel voor de vrijmetselarij) .

Vraag 11. Kan een politicus lid zijn van de Orde?

Antwoord:

Politiek-controversiële zaken kunnen geen onderwerp van discussie in de loge zijn, omdat daardoor de harmonie in gevaar kan worden gebracht. Vanzelfsprekend heeft een politicus zijn politieke overtuiging, zeker als hij een echte professional is, maar hij zal die in de loge niet uitdragen en het is dan ook geen bezwaar voor zijn opneming in de Orde. Er zijn heel wat vooraanstaande politici lid van de Orde geweest of zijn dat nog. Wie daar meer over wil weten leze de FAMA-uitgave Vrijmetselaren in de politiek van dr. J.S. Wijne en prof. H. Vonhoff. Dat geldt ook voor het buitenland. Het bekendste voorbeeld is de VS waar tal van presidenten actief vrijmetselaar waren, om te beginnen met Washington en te eindigen met Roosevelt, Truman en Ford. Ook wijlen premier Yitzhak Rabin van Israël en wijlen president Anwar Sadat van Egypte waren vrijmetselaar, hetgeen mogelijk heeft meegespeeld in het proces van toenadering tussen beide landen.

Vraag 12. Waarom kunnen alleen maar mannen lid worden van de Orde?

Antwoord:

Het feit dat de Vrijmetselarij alleen voor mannen open staat is zowel haar kracht als haar zwakte. Het zou de indruk kunnen wekken dat het belang van vrouwen in de zoektocht naar de essentiële waarden van het bestaan ondergeschikt of van minder waarde zou zijn. Uiteraard is dit niet de reden. Het vrouwelijk aspect is zelfs van essentieel belang. Dit aspect is echter niet alleen aan de vrouw voorbehouden. De reden is deels historisch, maar in feite van heel praktische aard. Het is van belang dat een Vrijmetselaar zich kwetsbaar op durft te stellen en geen behoefte heeft om zich een houding te geven. Dat gaat voor veel mannen in een mannengemeenschap met een hoge mate van geborgenheid gemakkelijker dan in een gemengd gezelschap. Voor deelname aan de Vrijmetselarij is toestemming van de partner overigens een voorwaarde. De van oorsprong ambachtelijke loges kenden ook alleen mannelijke werkers. De daaruit voortgekomen speculatieve Loges hebben deze lijn doorgetrokken.

Veel gestelde vragen over de vrijmetselarij in Nederland en in het buitenland

Vraag 1. Hoeveel leden telt de Nederlandse Orde van Vrijmetselaren en hoe groot is het aantal loges?

Antwoord:

Op 1 januari 2024 bedroeg het aantal leden van de Orde ca 5400. Op het grondgebied van Nederland werkten 140 loges. De grote steden tellen meer loges. In kleinere plaatsen waar maar één loge is gevestigd, heeft die vaak het karakter van een streekloge. Een loge telt meestal 30-40 leden, met uitschieters naar boven en naar beneden. La Compagnie Durable heeft ruim 30 leden.

Vraag 2. Waarom spreekt men van een Orde en niet van een vereniging?

Antwoord:

De benaming Orde wil tot uitdrukking brengen dat wordt gestreefd naar de verwezenlijking van een hooggesteld ideëel doel: het vormen van een broederschap met een eigen erecode. Ze stelt aan een lid hoge eisen, zoals zich door voorbeeld en gedrag te onderscheiden, meer dan doorgaans gebruikelijk is in een vereniging.

Vraag 3. Vrijmetselaren gebruiken het woord broederschap. Wat houdt dat in?

Antwoord:

Het woord broederschap geeft in de eerste plaats aan dat vrijmetselaren zich onderling verbonden voelen in de beleving van ritueel en symbool. Ze hebben een gemeenschappelijke levensvisie in die zin dat zij leven en wereld beschouwen als een te voltooien bouwwerk.

In de belofte bij de toetreding wordt het eerbiedigen van het karakter van de Orde als besloten vereniging verlangd. Dat geldt niet alleen voor het ritueel gebeuren, maar ook voor vertrouwelijke gesprekken over persoonlijke zaken. Men moet ervan uit kunnen gaan dat wat men een ander daarover toevertrouwt binnen de beslotenheid van de loge blijft. Het houdt niet alleen de bereidheid van een luisterend oor in, maar ook eventueel het verlenen van daadwerkelijke hulp.

Vraag 4. Van wanneer dateert de huidige vrijmetselarij als organisatie?

Antwoord:

Nadat de vrijmetselarij vanaf ca. 1600 in Schotland, Engeland en Ierland tot ontwikkeling was gekomen besloten in 1717 vier in Londen gevestigde loges om samen te gaan werken en een zogeheten grootloge te stichten. Aan de hand van beschikbare oude documenten heeft een commissie onder leiding van de predikant James Anderson het wetboek voor deze eerste grootloge opgesteld. Dit document werd in 1723 gepubliceerd nadat het door de grootloge was goedgekeurd. Deze "Constitutions of the Free Masons" hebben als voorbeeld gediend voor de regelgeving in vrijwel alle andere landen toen de vrijmetselarij daar tot ontwikkeling kwam.

Vraag 5. Van wanneer dateert de vrijmetselarij in Nederland?

Antwoord:

De eerste loge werd in 1734 opgericht in Den Haag. De vrijmetselarij in Nederland is in haar beginjaren sterk in haar rituele ontwikkeling beïnvloed vanuit Frankrijk. Nederlandse vrijmetselaren duiden zichzelf dan ook wel aan als maçons; het zelfstandig naamwoord maçonnerie en het bijvoeglijk naamwoord maçonniek wordt frequent gebruikt in de Nederlandse vrij metselarij .

In de daaropvolgende jaren werden in tal van plaatsen loges opgericht. Als stichtingsjaar voor de Nederlandse vrijmetselarij geldt 1756. Toen besloot een tiental in ons land gevestigde loges tot oprichting van de 'Groote Loge der Zeeven Vereenigde Nederlanden' met als zetel Den Haag. Na de bevrijding van het Franse juk in 1813 werd de huidige benaming 'Orde van Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden' gekozen. Korthedshalve is ze in dit document de Orde genoemd.

In 1770 besloot men in Middelburg de loge La Compagnie Durable te stichten, daarvoor was er in 1758 al de loge La Philantropie opgericht.

Vraag 6. In hoeverre is de vrijmetselarij internationaal?

Antwoord:

Iedere erkende grootloge is autonoom. Zij is uitsluitend bevoegd binnen haar eigen rechtsgebied en over de loges die onder haar ressorteren. Wel onderhouden deze grootloges vriendschappelijke betrekkingen, maar die hebben een vrijblijvend karakter. Er is dan ook geen sprake van een internationaal overkoepelend bestuur of een internationale grootmacht die de vrijmetselarij over de hele wereld zou dirigeren. De Nederlandse Orde onderhoudt vriendschappelijke betrekkingen met circa 150 grootloges over de gehele wereld.

Vraag 7. Kan een Nederlandse vrijmetselaar deelnemen aan een bijeenkomst van een buitenlandse loge?

Antwoord:

Ja, dat geldt in ieder geval voor de meester-vrijmetselaar en vaak ook voor leerlingen en gezellen. Wel dient men in principe in het bezit te zijn van een introductiebrief. Die kan via de secretaris van de eigen loge aangevraagd worden bij het secretariaat van de Orde.

Maatschappij en Religie

Vraag 1. Zijn loges actief op het terrein van hulp aan de medemens, bijvoorbeeld door steun aan organisaties die zich dat ten doel stellen?

Antwoord:

Een loge is geen serviceclub die acties voert om bijvoorbeeld fondsen voor een goed doel bijeen te brengen. Het uitgangspunt is dat iedere vrijmetselaar ook in dit opzicht zijn eigen verantwoordelijkheid heeft en geacht wordt die ook te nemen. Een van de ritualen zegt daarover: "Het is de plicht van iedere vrijmetselaar weldadig te gedenken hen die in kommer en nood verkeren",

Aan die verantwoordelijkheid geeft de individuele vrijmetselaar naar eigen inzicht en op eigen wijze gestalte. De opdracht die de broeders bij het sluiten van iedere open loge mee wordt gegeven luidt: "Ga heen naar het westen en doe u daar kennen als vrijmetselaar."

Dat kan zijn door zijn gedrag ten opzichte van anderen, maar ook en daarnaast door actief te zijn in de charitatieve sfeer - door giften, het vervullen van bestuursfuncties en ander vrijwilligerswerk - of door beschikbaar te zijn voor taken van meer algemeen maatschappelijk belang.

In het algemeen zal de vrijmetselaar daarbij niet aan anderen kenbaar maken dat hij dat doet omdat hij vrijmetselaar is.

Vraag 2. Wat houdt het begrip Opperbouwmeester van het Heelal in?

Antwoord:

Iedere vrijmetselaar heeft de vrijheid ook daar zijn eigen inhoud aan te geven. De gemeenschappelijke betekenis laat zich het best illustreren met een stukje uit een ritueel:

Vraag: Op welke grondslag zijn wij hier bijeen?

Antwoord:

Op die van broederschap.

Vraag: Wie heeft ons daarvan het bewustzijn geschonken?

Antwoord:

De Opperbouwmeester van het Heelal.

Vraag: Waarom geven wij hem die naam?

Antwoord:

Omdat hij ons leven en wereld doet zien als een te voltooien bouwwerk

Vraag 3. Welke functie en betekenis heeft de Bijbel voor en in de vrijmetselarij?

Antwoord:

Bij zijn aanneming tot leerling legt de kandidaat een belofte af op wat genoemd worden de Drie Grote Lichten: bijbel, passer en winkelhaak. De bijbel - in Engelse ritualen genoemd The Volume of the Sacred law - heeft een symbolische functie en geldt zeker niet als het boek van de geopenbaarde waarheid, zoals in sommige kerkelijke belijdenisgeschriften. Vrijmetselaren zien de bijbel als een boek waarin universele gedachten zijn verwoord die gelden voor alle tijden en die tot steun kunnen zijn bij het zoeken van een weg naar een bepaalde levenshouding. Uiteraard heeft iedere vrijmetselaar de ruimte om een andere betekenis aan dit symbool voor zichzelf toe te kennen. Wel ontleent de vrijmetselarij aan de bijbel elementen die een belangrijke rol spelen in haar symbolen en rituelen, zoals de bouw van de tempel in Jeruzalem door koning Salomo. Ook kunnen andere heilige boeken zoals de koran of heilige hindoe-geschriften die symbolische functie vervullen als een aanhanger van een ander geloof dan het christendom toetreedt. Het wordt dan eventueel samen met de Bijbel opengeslagen neergelegd. Als iemand het joods geloof aanhangt, wordt de bijbel opengeslagen bij een passage uit het Oude Testament.

Vraag 4. En wat te zeggen over de relatie vrijmetselarij en kerkgenootschappen?

Antwoord:

Sommige kerkgenootschappen en godsdiensten gaan uit van het standpunt dat zij in het bezit zijn van de universele geopenbaarde waarheid, die veelal verder is uitgewerkt in de geloofsleer of dogmatiek. Vrijmetselarij erkent die visie hooguit als een mogelijke maar zeker niet als de enige waarheid.

Een bezwaar tegen toetreding van haar leden tot de vrijmetselarij van sommige kerkgenootschappen is, dat een gelovige kan gaan twifelen aan de juistheid van de eigen geloofsovertuiging. Bovendien: hij heeft in zijn geloof de waarheid al gevonden en er zou dus geen enkele reden moeten zijn om die elders nog te gaan zoeken.

Vraag 5. Is er meer te zeggen over de relatie vrijmetselarij en godsdienst?

Antwoord:

De vrijmetselarij heeft, anders dan een godsdienst, niet de neiging om bindend vast te stellen wat onder waarheid zou moeten worden verstaan. Ze gaat ervan uit dat ieder in zichzelf zijn (subjectieve) waarheid dient te zoeken en te ontdekken. Ze is dan ook niet zozeer een levensbeschouwing dan wel een levenshouding. Ze wil door haar methode van werken een hulpmiddel zijn tot stimulering van de persoonlijke ontwikkeling en beleving om zo dichterbij het begrip waarheid te komen. Het opschrift op de Apollo-tempel in Delphi: Ken U zelf (en gij zult de goden leren kennen) heeft in dit verband een bijzondere betekenis voor de vrijmetselaar.

Vraag 6. Is vrijmetselarij een religie?

Antwoord:

Nee, maar ze kan wel religieus worden genoemd in de ruimste betekenis van dat woord. Dat wil zeggen dat geloof 'aan' of 'in' iets een wezenlijk kenmerk is. Ze wil helpen te zoeken naar een antwoord op levensvragen als: Vanwaar kom ik, wie ben ik, waarheen ga ik.

Vraag 7. Is vrijmetselarij een service-club?

Antwoord:

Vrijmetselarij is geen serviceclub zoals Rotary of Lions. Die vormen immers geen inwijdingsgenootschap. Om diezelfde reden is de Orde evenmin een filosofisch genootschap. De Vrijmetselarij zal niet een bepaald filosofisch stelsel bevorderen of propageren. Wel gaat ze van de gedachte uit dat de leden bewust willen nadenken over levensvragen en dat zij hun gedachten in een vertrouwde kring aan die van anderen willen toetsen.

Veel gestelde vragen over symboliek en ritueel

Vraag 1. Kan een partner ook kennisnemen van de ritualen?

Antwoord:

In het algemeen zal een vrijmetselaar datgene dat het lidmaatschap van de loge hem biedt en in het bijzonder zijn beleving van de rituelen met zijn partner willen delen, als die daar voor openstaat. Dat kan alleen als die ook kennis heeft van het inwijdingsgebeuren en dus van de ritualen. Er is geen bezwaar tegen dat hij die kennis verstrekt. Hij handelt daarmee niet in strijd met zijn belofte, mits hij ervan kan uitgaan dat zijn partner die wetenschap als persoonlijk en strikt vertrouwelijk beschouwt.

Vraag 2. Kunnen niet-vrijmetselaren kennisnemen van de rituelen?

Antwoord:

Dat is in principe niet de bedoeling.

Het belangrijkste argument ervoor is dat daardoor het element van verrassing en de beleving voor degene die toetreedt, minder intens zou zijn. Vrijmetselarij is immers een inwijdingsgenootschap. Overigens zijn de ritualen (= de teksten van de rituelen) voor wie dat wil, te vinden in tweedehands boekhandels, antiquariaten en zelfs op internet.

De ritualen zijn, evenals bij een toneelstuk, niet meer dan een 'script', een beperkte weergave van de werkelijkheid van een echte opvoering. De waarde ligt sterk in de daadwerkelijke beleving.

Vraag 3. Welke kenmerken heeft de 'rituele arbeid'?

Antwoord:

Het rituele gebeuren kan gekarakteriseerd worden als een ernstig spel, te vergelijken met een toneelstuk. Maar het is wel een spel met diepe waarden en belevenissen die de deelnemer zelf moet ontdekken en verwerken. Het kan hem helpen zijn antwoord te vinden op vragen naar het waarom en waartoe van zijn leven.

Vraag 4. Wat is de waarde van symboliek voor de vrijmetselaren?

Antwoord:

Voor vrijmetselaren biedt de symboliek een gemeenschappelijke taal die zij verstaan, waar ter wereld zij elkaar ook ontmoeten. Die taal schept een eenheid tussen mannen met totaal verschillende achtergronden, opvattingen en karakter. Voor de individuele vrijmetselaar ten slotte geeft de symboliek daarbuiten een mogelijkheid om zichzelf te toetsen aan de idealen die hij zich stelt.

Vraag 5. Wat is een ritueel of rite?

Antwoord:

Een rite kan verschillende vormen hebben. Meestal is het een combinatie van een symbool en een symbolische handeling, vaak aangevuld met een korte tekst die het karakter heeft van een vaste formule. Voorbeeld: een handdruk bij een ontmoeting ('hoe maak je het'). Van oudsher en over de hele wereld worden riten gebruikt bij geboorte, huwelijk, dood en andere belangrijke gebeurtenissen in een mensenleven.

Vraag 6. Welke rituelen kent de vrijmetselarij?

Antwoord:

Bij de aanneming tot leerling staat, behalve het opnemen in de broederschap, het verkrijgen van zelfkennis centraal. De gezellen bevordering en de meestersverheffing staan in het teken van respectievelijk de relatie tot de medemens en die met de Opperbouwmeester.

Verdere informatie

www.vrijmetselarij.nl, de website van de Nederlandse orde van Vrijmetselaren

www.vrijmetselarijzeeland.nl, de gemeenschappelijke site van de Zeeuwse loges

www.lacompagniedurable.nl, de website van de loge

